

OHSWA

MAGAZINE

ISSN 2985-0452 (Online)

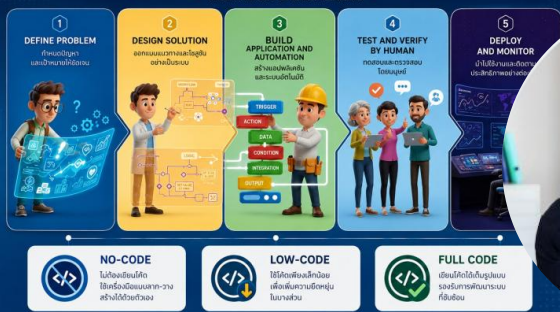
EXCLUSIVE
INTERVIEW

วิชาชีพที่เปลี่ยนเพื่ออนาคตที่ปลอดภัยของทุกคน

THE NO-CODE AI DEVELOPMENT MODEL

พัฒนา AI ให้ง่าย ไม่ต้องเขียนโค้ด

การจัดจ้าง รปภ. ประจำโรงงาน
เกี่ยวข้องกับ

ISO 45001 อย่างไร

ผู้เขียน : คุณวีรศ จิรโยภาส

SECURITY

SAFETY
WE CARE

สื่อเรียนรู้ 10 EP

"เรียนรู้ สนุก เข้าใจง่าย นำไปใช้ได้จริง"

JOINT CONFERENCE OF
34th OHSWA – Thailand & 53rd MEDICHEM Congress

กองบรรณาธิการ นิตยสาร ส.อ.ป.

บรรณาธิการนิตยสาร ศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง

คณะกรรมการบริหาร ส.อ.ป.

รศ.วิชัย พงษ์ธาราธิกุล	นายกสมาคม
นายกฤษฎา ชัยกุล	อุปนายกบริหาร
ผศ.ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน	อุปนายกวิชาการ
นายสงคราม ตันติถาวรวัฒน์	อุปนายกบริการ
รศ.ดร.ปวีณา มีประดิษฐ์	เลขาธิการ
นายวิรัช จิรไชยภาส	เหรัญญิก
อ.ดร.ปาริย์ กุณฑลบุตร	นายทะเบียน
ผศ.ดร.พรนิภา บริบูรณ์สุขศรี	ปฏิคม
ศ.ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง	วิเทศสัมพันธ์
นายยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา	ประชาสัมพันธ์
ผศ.ดร.ธิตีมา ณ สงขลา	กรรมการ
ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน	กรรมการ
ว่าที่ ร.อ.ไพฑูรย์ เหมือนเพชร	กรรมการ
นายประกาศ บุตตะมาศ	กรรมการ
นายพัฒนเกียรติ ชัยสมสุขฤดี	กรรมการ
นางสาวจรี ทองผิว	กรรมการ

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ปวีณา มีประดิษฐ์	นายกฤษฎา ชัยกุล
ผศ.ดร.เด่นศักดิ์ ยกยอน	นายยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา
ผศ.ดร.ธิตีมา ณ สงขลา	นายวิรัช จิรไชยภาส
ผศ.ดร.วิภาดา ศรีเจริญ	นายประกาศ บุตตะมาศ
ผศ.ดร.พรนิภา บริบูรณ์สุขศรี	นายพัฒนเกียรติ ชัยสมสุขฤดี
ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน	นายสงคราม ตันติถาวรวัฒน์
อ.ดร.ปาริย์ กุณฑลบุตร	นางสาวจรี ทองผิว
อ.ดร.วรรณธรณ ภูขาดา	อ.ว่าที่ ร.อ.ไพฑูรย์ เหมือนเพชร

ฝ่ายจัดการผลิต

นางสาวสุรรัตน์ เวสารัชวรกุล

สารจากบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะผู้อ่านที่ติดตามนิตยสารของสมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน นิตยสาร ส.อ.ป (OHSWA Magazine) ฉบับที่ 2 ของปีที่ 5 นี้ ขอเป็นสื่อกลางการถ่ายทอดความรู้ แนวปฏิบัติ นวัตกรรม เทคโนโลยี และข่าวสารความปลอดภัยสู่สมาชิก OHSWA ผ่าน E-Magazine อ่านสบาย ๆ มุมกาแฟ โดยมีเรื่องเด่นคัดสรรฉบับนี้ เริ่มจาก OHSWA News สรุปการจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติของสมาคม “Joint Conference of the 34th OHSWA and 53rd MEDICHEM” ที่จัดไปเมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2569 ที่ผ่านมา ต่อด้วย Chapter II: Safety Talk ผ่าน Youtube เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาจากภาพและสื่อที่นำมาเขียนถ่ายทอด มาจากคลิปวิดีโอโครงการก่อสร้างที่จัดทำโดย ส.อ.ป. ถ่ายทอดสู่บทความเรื่อง **“การบริหารจัดการความปลอดภัยในงานก่อสร้าง และการควบคุมความเสี่ยง”** Chapter III: กฎหมาย Update **“ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ อาชีวอนามัยและความปลอดภัย: โอกาส ความท้าทาย และอนาคตของวิชาชีพไทย เหตุใดเรื่องนี้จึงสำคัญในปี 2569?”**

Chapter IV: นวัตกรรมในการปฏิบัติงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จากผลงานเด่นที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในงานประชุมวิชาการ ส.อ.ป. ครั้งที่ผ่านมาเรื่อง **“Smart Ergonomic Risk Matrix (SEM)”** และ Chapter V: AI น้องใหม่ จะต่อเนื่องแต่ละฉบับของเทคโนโลยีด้านความปลอดภัยในการทำงานที่ใช้ AI มาช่วย เรื่อง **“Put the right AI(s) on the right job คือ ทักษะการเลือก AI ให้เหมาะกับงานสำหรับงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย”** และ Chapter VII: OHSWA Inspiration เปิดแฟ้มโดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนิภา ถ่ายทอดบทสัมภาษณ์พิเศษ **ศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง** เพื่อแรงบันดาลใจในการทำงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ปิดท้ายด้วย Safety one page **“การจัดจ้าง รปภ. ประจำโรงงาน เกี่ยวข้องกับ ISO45001 อย่างไร”** โปรดติดตามเรื่องราวเหล่านี้ในเล่มนิตยสาร OHSWA Magazine “เรานำทฤษฎีสู่การปฏิบัติและถ่ายทอดงานความปลอดภัยสู่ความยั่งยืน” นี้อีสารจาก ส.อ.ป. ฝากติดตามนิตยสารและวารสารวิชาการ ส.อ.ป.

ด้วยความปรารถนาดี

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sunisa Chaikeeree'.

ศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง
บรรณาธิการนิตยสาร ส.อ.ป.

สารบัญ

01

OHSWA NEWS / INTER NETWORK

“สรุปการจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติของ 34th OHSWA and 53rd MEDICHEM”

[01](#)

02

Safety Talk จป.ขอเล่า พากุญ MOUTH

“Safety We Care สื่อวิดีโอการเรียนรู้ความปลอดภัย”

[06](#)

03

Safety Law กฎหมายความปลอดภัย

“ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย:
โอกาสความท้าทายและอนาคตของวิชาชีพไทย
เหตุใดเรื่องนี้จึงสำคัญในปี 2569”

[11](#)

04

Academic to best practice/Innovation

“Smart Ergonomic Risk Matrix (SEM)”

[17](#)

05

Safety Technology with AI

“Put the right AI(s) on the right job คือทักษะการเลือก AI
ให้เหมาะกับงาน สำหรับงานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย”

[19](#)

06

The OHSWA Inspiration แรงบันดาลใจ กับ ส.อ.ป.

“สัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง”

[22](#)

07

Safety one page

“การจัดจ้าง รพก. ประจำโรงงาน เกี่ยวข้องกับ ISO 45001 อย่างไร”

[27](#)

01 OHSWA News

ข่าว ส.อ.ป. หรือ OHS SAFETY INTER NETWORK

ส.อ.ป. ร่วมกับ MEDICHEM จัดประชุมวิชาการ ระดับนานาชาติด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (สอป.) ร่วมกับ MEDICHEM จัดงานประชุมวิชาการระดับนานาชาติ "Joint Conference of 34th OHSWA and 53rd MEDICHEM Congress" เมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2569 ณ โรงแรม Best Western Plus Wanda Grand Hotel จังหวัดนนทบุรี

การประชุมจัดขึ้นภายใต้แนวคิด “ความท้าทายทางเศรษฐกิจหมุนเวียนภาคคนกระบวน: ยกระดับความปลอดภัยและสุขภาพด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี” เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระดับสากลในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของคนทำงาน

กิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย:

- **พิธีเปิดวันแรก 18 พ.ค. 69 34th OHSWA Conference** โดยนายกสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ ผศ.ดร.บุญส่ง โชเกษ และกรรมการบริหาร ส.อ.ป. และ MEDICHEM ร่วมผู้เข้าร่วมงานจากประเทศไทยและนานาชาติ
- **เวทีเสวนาเข้มข้น: เจาะลึกประเด็นบทบาทของผู้ชำนาญการด้านความปลอดภัยฯ (ม.33) ในการยกระดับความเชื่อมั่นของประเทศ ร่วมเสวนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับแนวหน้าของไทย**
- **เวทีระดับนานาชาติ: เปิดงาน 53rd MEDICHEM congress วันที่ 19 พ.ค.69 โดย MEDICHEM President** พร้อมการบรรยายพิเศษเจาะลึกด้านสารพิษยุค Informal Circular Economy กับการเฝ้าระวังการสัมผัสสารเคมีของแรงงาน โดย **Dr. Steffen Hitzeroth (President)** และ **ศ.ดร.สุมิสา ชัยเกลี้ยง (ประธานการจัดงาน "Joint Conference 34th OHSWA & 53rd MEDICHEM congress")**
- **พิธีปิด: การมอบรางวัลการนำเสนอผลงานวิชาการ (Presentation Awards)** แก่ผู้นำเสนอผลงานในงานประชุม Joint Conference of OHSWA & MEDICHEM congress จากเครือข่ายการจัดงานร่วมกันในครั้งนี้ถือเป็นก้าวสำคัญที่สะท้อนศักยภาพของประเทศไทย ในการเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านอาชีวอนามัยทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการสร้างความปลอดภัยและสุขอนามัย ที่ยั่งยืนให้แก่แรงงานทุกภาคส่วน

เปิดตัวคณะกรรมการบริหารสมาคม ส.อ.ป. ชุดใหม่ ภายหลังการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2569 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2569 สมาคม ส.อ.ป. ได้ประกาศผลการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารสมาคมชุดใหม่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายและวิสัยทัศน์ด้านอาชีวอนามัยในวาระถัดไป ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ตำแหน่งหลัก

รายนามกรรมการบริหารสมาคม

1. เกรียงกัญญา: นายวิจิต จิรโชภาส
2. วิเทศสัมพันธ์: ศ.ดร.สุเมธ ชัยเกลี้ยง
3. ประชาสัมพันธ์: นายยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา
4. นายทะเบียน: อาจารย์ ดร.ปาจริย์ กุลทลบุตร
5. ปฎิคม: พศ.ดร.พรนิกา บริบูรณ์สุขศรี
6. กรรมการ: พศ.ดร.ธิดา ณ สงขลา
7. กรรมการ: พศ.ดร.เกียรติศักดิ์ บัตรสูงเนิน
8. กรรมการ: ว่าที่ ร.อ.ไพฑูรย์ เหมือนเพชร
9. กรรมการ: นายประกาศ บุตตะมาต
10. กรรมการ: นายพัฒนเกียรติ ชัยสมสุขฤดี
11. กรรมการ: นางสาวจรี ทองผิว

"E-Book และ Clip Video 10 ep"

3 ภาษา : ไทย พม่า และกัมพูชา

ส.อ.ป. โชว์ผลงานทุนประกันสังคม

ยกระดับความปลอดภัยไซตงานก่อสร้าง เปิดตัวคู่มือ 3 ภาษา พร้อมจัดอบรมเชิงปฏิบัติการฟรี

สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป. หรือ OHSWA) ได้รับการสนับสนุนทุนจาก "สำนักงานประกันสังคม" จัดทำโครงการจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง มุ่งเป้าลดสถิติการเกิดอุบัติเหตุและยกระดับคุณภาพชีวิตคนทำงานในภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง อย่างเป็นรูปธรรม โดยนำเสนอความสำเร็จและกิจกรรมสำคัญภายใต้โครงการ ดังนี้

SCAN ME

เพิ่มเพื่อน ตามนิโกลดสื่อ ติดตามข่าวสารโครงการ

1. ทมห่วงเรื่องสื่อสาร! นำร่อง "คู่มือ E-book Safety We Care" 3 ภาษา เพื่อให้การสื่อสารด้านความปลอดภัยในไซต์งานไร้รอยต่อ ส.อ.ป. ได้พัฒนาสื่อการเรียนรู้แนวทาง DO & DON'T ที่เข้าใจง่าย การ์ตูนตีด้วยภาพประกอบอธิบายขั้นตอนที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัย

- ทลายกำแพงภาษา: เนื้อหาถูกออกแบบมาให้รองรับถึง 3 ภาษา (ภาษาไทย • พม่า • กัมพูชา) เพื่อให้แรงงานทุกคนในไซต์งานเข้าใจขั้นตอนการทำงานตรงกันอย่างแน่นอน ช่วยลดความเสี่ยงและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุซ้ำซ้อน

- ใช้งานฟรี: ผู้ประกอบการ หัวหน้างาน และ จป. สามารถเปิดอ่านและนำไปส่งต่อให้แรงงานในสังกัดศึกษาได้ทันที ผ่านลิงก์ >> <https://fliphtml5.com/bookcase/bvvgu/>

2. ต่อยอดสู่การปฏิบัติจริง: ขอเชิญร่วมอบรมฟรี! แบบเจอตัว (ON-SITE ONLY) เพื่อนำองค์ความรู้และคู่มือจากโครงการไปใช้งานได้อย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส.อ.ป. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (รุ่นที่ 1) ในหลักสูตร "การจัดการความปลอดภัยในพื้นที่ก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง วันศุกร์ที่ 24 กรกฎาคม 2569 สถานที่: 3M Training Center ลาดกระบัง

“การจัดการความปลอดภัย 3M ในพื้นที่ก่อสร้างขนาดเล็กและกลาง”

เรียนรู้อะไร? :

1. เห็นตัวอย่างการทำงานในไซต์ก่อสร้างอย่างปลอดภัย
2. เรียนรู้สื่อการสอนในรูปแบบ E-Book และ Video Clip
3. เน้นการปฏิบัติจริง สามารถนำกลับไปใช้ได้

วันที่ 24 กรกฎาคม 2569 (รุ่น 1)
สถานที่: 3M Training Center ลาดกระบัง

อบรมฟรี!!!

พร้อมรับคู่มือ และสื่อความปลอดภัยอิเล็กทรอนิกส์ อาหาร เครื่องดื่ม และสนับสนุนค่าเดินทางคนละ 400 บาท

← สนใจสแกนเพื่อลงทะเบียน

***สามารถนับชั่วโมงการฝึกอบรม/พัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ จป. และรายงานได้ตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

จัดโดย: สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.)

Join Medichem Membership Today!

Exclusive invitation for participants of
the Thailand 53rd Medichem Congress
and chemical sector professionals.

Your Key to Excellence for
Occupational Health in
the Chemical Industry

If you have any challenges with registration, please reach out to our
admin support at rodette@medichem.world.

HOW TO JOIN

01

Click on the [link](#) or visit medichem.world

02

Complete the application form

03

Pay €40 for 1 year or €100 for 3 years through PayPal
or bank transfer

04

Receive verification of your new membership status
with materials

Please send an e-mail if you have any questions or for access to:

✉ info@medichem.world

Newsletters

Archives

Publications

Events

Webinars

Members community

Benefits of Medichem Membership

Join webinars

Interaction with decision-makers from the worldwide international
occupational health community and experts from international
and regional organizations.

Promotion of international cooperation between Medichem
Members as well as with different stakeholders of the
chemical industry.

Belonging to an international network which provides and promotes
opportunities for members to exchange information and ideas relating
to sustainability of occupational and environmental health in the
production and use of chemicals.

Having access to a National Representative as direct contact
person in currently 39 Countries on application.

Participate in high-level, specialized annual International Medichem
Congresses, both in-person and online, at a reduced fee. The Congress
attracts high-quality scientific papers and presenters, offering opportunities
to stay updated on new scientific developments and trends.

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ >>

<https://www.ohswa.or.th/medichem-membership>

02

SAFETY TALK

การบริหารจัดการความปลอดภัยในงานก่อสร้าง และการควบคุมความเสี่ยง

บทความนี้เป็นการถ่ายทอดเนื้อหา จากภาพและสื่อที่นำมาเขียนถ่ายทอด มาจากคลิปวิดีโอโครงการก่อสร้าง
ที่จัดทำโดย ส.อ.ป. ถ่ายทอดสู่บทความโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ ภูชาดา
อาจารย์ประจำสาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาพที่ 1 สภาพแวดล้อมการทำงานใน
โครงการก่อสร้าง สร้างโดย AI

อุตสาหกรรมก่อสร้างถือเป็นรากฐานสำคัญในการ
ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ
ประเทศ อย่างไรก็ตามลักษณะงานก่อสร้างมีความเด่นเฉพาะตัว
ที่ต่างจากอุตสาหกรรมการผลิตในสถานประกอบการทั่วไป
เนื่องจากเป็นพื้นที่ทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม
ทางกายภาพตลอดเวลา มีการปฏิบัติงานร่วมกันของแรงงาน
หลากหลายฝีมือและผู้รับเหมาช่วงหลายระดับ ความซับซ้อนและ
แปรผันของพื้นที่ก่อสร้างนี้ส่งผลให้ภาคการก่อสร้างกลายเป็น
กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและการ
บาดเจ็บรุนแรงในระดับต้น ๆ ทั้งในประเทศไทย

จากสถิติของกองทุนเงินทดแทน สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานของประเทศไทย เผยให้เห็นข้อมูลเชิง
โครงสร้างความเสี่ยงที่น่ากังวล โดยจากการเปรียบเทียบสถิติอุบัติเหตุการณในรอบ 10 ปี (พ.ศ. 2552 เทียบกับ พ.ศ.
2562) พบว่า แม้จำนวนการประสบอันตรายโดยรวมในงานก่อสร้างจะลดลงร้อยละ 23.6 (จาก 15,184 ราย เหลือ
11,599 ราย) เนื่องจากการเริ่มนำระบบจัดการความปลอดภัยเข้ามาควบคุม แต่อัตราการเสียชีวิตในภาคก่อสร้างกลับ
เพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัดถึงร้อยละ 95.8 โดยเพิ่มจาก 95 รายในปี พ.ศ. 2552 เป็น 186 รายในปี พ.ศ. 2562 ตัวเลขนี้
ชี้ให้เห็นว่าสัดส่วนการเสียชีวิตในภาคก่อสร้างคิดเป็นร้อยละ 29.0 หรือเกือบ 1 ใน 3 ของผู้เสียชีวิตจากการทำงานรวม
ทุกภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทย นอกจากนี้เมื่อจำแนกตามประเภทของโครงการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2562 พบว่า
โครงการก่อสร้างอาคารที่พักอาศัยมีอัตราการเสียชีวิตสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง (ร้อยละ 30.0) รองลงมาคืออาคารที่ไม่ใช่ที่
พักอาศัย (ร้อยละ 20.0) และงานก่อสร้างทางโยธาขนาดใหญ่ เช่น ถนน สะพาน และอุโมงค์ (ร้อยละ 18.0)

หากเปรียบเทียบกับองค์การบริหารความปลอดภัยและอาชีวอนามัยแห่งชาติ สหรัฐอเมริกา (OSHA) จะพบ
แนวโน้มที่สอดคล้องกัน โดยอุตสาหกรรมก่อสร้างมีอัตราการเสียชีวิตคิดเป็นเกือบ 1 ใน 5 หรือประมาณร้อยละ 20 ของ
ภาคแรงงานทั้งหมด ทั้งนี้ OSHA ได้ระบุถึง “สี่อันตรายร้ายแรง” (Fatal Four) ในไซต์งานก่อสร้างที่เป็นสาเหตุหลักของ
การเสียชีวิตสูงถึงร้อยละ 57 ของอุบัติเหตุร้ายแรงทั้งหมด ซึ่งพบสาเหตุของการประสบอันตรายอันตรายร้ายแรงสูง
ที่สุด คือ การตกจากที่สูง (Falls) (ร้อยละ 36) รองลงมาคือ การถูกวัตถุชน ตับ หรือกระแทก (Struck-by Object) (ร้อยละ
10) อันตรายจากไฟฟ้า (Electrocution) (ร้อยละ 9) และการถูกหนีบหรือทับอยู่ระหว่างเครื่องจักรหรือวัสดุ (Caught-
In/Between) (ร้อยละ 2) ตามลำดับ

ในด้านกฎหมาย ประเทศไทยได้มีวิวัฒนาการในการควบคุมดูแลความปลอดภัยแรงงานมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การกระจายตัวของกฎหมายในอดีตจนกระทั่งเกิดจุดเปลี่ยนจากโศกนาฏกรรมอัคคีภัยในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งนำไปสู่การตราพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในปัจจุบัน ภายใต้กฎหมายแม่บทดังกล่าวได้มีการประกาศใช้ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564 เพื่อควบคุมและกำหนดมาตรการเชิงปฏิบัติงานวิศวกรรมความปลอดภัยและการจัดการพื้นที่อย่างเข้มงวดและเป็นระบบ

การป้องกันและลดสถิติอุบัติเหตุร้ายแรงในเขตก่อสร้างจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการเชิงรุกที่เป็นระบบ โดยผสมผสานเครื่องมือวิเคราะห์ความเสี่ยง การมีส่วนร่วมของบุคลากร และข้อกำหนดทางกฎหมาย ดังนี้

1. การชี้บ่งอันตรายและการประเมินความเสี่ยงเชิงรุก (Job Safety Analysis: JSA)

การทำ JSA หรือวิเคราะห์งานเพื่อความปลอดภัยเป็นเครื่องมือมาตรฐานสากลที่ช่วยศึกษาและวิเคราะห์ขั้นตอนปฏิบัติงานจริงอย่างเป็นระบบ กระบวนการทำ JSA ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ได้แก่ การรวบรวมและคัดเลือกงานที่มีความเสี่ยงสูงมาวิเคราะห์ การแบ่งขั้นตอนการทำงานออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ การระบุอันตรายหรือความเสี่ยงที่แฝงอยู่ในแต่ละขั้นตอนย่อย และการกำหนดมาตรการควบคุมและป้องกันความเสี่ยงที่เหมาะสมตามลำดับชั้นการควบคุม (Hierarchy of Controls)

2. การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยผ่านค่านิยมร่วม MDC

การบังคับใช้กฎระเบียบเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงหน้างาน องค์กรจึงต้องประยุกต์ใช้แนวคิด “ค่านิยมร่วมด้านความปลอดภัย” (Safety Shared

Value by MDC) เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมจากภายในตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ได้แก่

2.1) สติรู้ตัว (Mindfulness - M): การรณรงค์ให้พนักงานทุกคนมีสติและตระหนักถึงอันตรายรอบตัวเสมอ วิเคราะห์และประเมินความปลอดภัยก่อนลงมือปฏิบัติงาน

2.2) วินัยเข้มงวด (Discipline - D): การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมาตรฐานความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดไม่มีข้อยกเว้น โดยองค์กรต้องระบุบทลงโทษและรางวัลที่ชัดเจนเพื่อควบคุมพฤติกรรม

2.3) เอื้ออาทรใส่ใจ (Caring - C): การกระตุ้นให้พนักงานมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ดูแลความปลอดภัยของทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงานรอบข้างเพื่อเป้าหมายการป้องกันอุบัติเหตุร่วมกัน

3. มาตรฐานการจัดการความปลอดภัยเฉพาะด้าน (Operational Controls)

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564 และมาตรฐานสากลได้กำหนดข้อปฏิบัติที่ต้องควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัดในงานที่มีความเสี่ยงสูง 9 ด้าน ดังต่อไปนี้

3.1) การทำงานบนที่สูง (Work at Height) กฎหมายกำหนดนิยาม “การทำงานในที่สูง” ตั้งแต่ระยะ

ความสูงตั้งแต่ 2 เมตรขึ้นไปจากพื้นดินหรือพื้นอาคาร มาตรการควบคุมหลักคือนายจ้างต้องจัดเตรียมระบบป้องกันการตก เช่น ราวกั้นตก ตาข่ายนิรภัย หรือระบบยับยั้งการตกส่วนบุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องสวมใส่ชุดเข็มขัดนิรภัยเต็มตัว (Full-body Harness) ชนิด 2 ตะขอเกี่ยว (Double Lanyards) และยึดหลักเกณฑ์ 100% Tie-back คล้องเกี่ยวกับจุดยึดที่มั่นคงตลอดเวลาขณะขึ้นลงหรือเปลี่ยนจุดปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ห้ามปล่อยให้ลูกจ้างปฏิบัติงานนอกอาคารในขณะเกิดพายุ ลมแรง ฝนตก หรือฟ้าคะนองเด็ดขาด

ภาพที่ 2 ระบบยับยั้งการตกส่วนบุคคล จากสื่อวิดีโอ
โครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.2) อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment: PPE) ผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงผู้บริหารโครงการและผู้เยี่ยมชมทุกคนที่เข้าสู่พื้นที่ก่อสร้างต้องสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐานและตรงกับประเภทภัยตลอดเวลา อุปกรณ์พื้นฐาน ได้แก่ หมวกนิรภัยเพื่อป้องกันเศษวัสดุตกหล่นใส่ศีรษะ รองเท้านิรภัยหรือรองเท้าหุ้มแข็ง เลือแขนยาว กางเกงขายาวที่กระชับรัดกุมเพื่อป้องกันการเฉี่ยวชนหรือดึงเข้าหาเครื่องจักร

3.3) กิจกรรม Safety Talk ประจำวัน (Daily Safety Briefing) ต้องจัดให้มีการประชุมความปลอดภัยสั้น ๆ (Morning Talk / Toolbox Talk) ทุกเช้าก่อนเริ่มงาน เพื่อแจ้งข้อมูลสภาพพื้นที่เสี่ยง ตรวจสอบสภาพร่างกายและความพร้อมของพนักงาน และซักซ้อมขั้นตอนปฏิบัติงานที่ปลอดภัยประจำวันอย่างทั่วถึง

ภาพที่ 3 กิจกรรม Safety Talk ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน
จากสื่อวิดีโอโครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.4) งานความร้อนและประกายไฟ (Hot Work) ก่อนเริ่มงานเชื่อม ตัด หรือเจียรโลหะ ต้องขอใบอนุญาตทำงาน (Permit to Work) เสมอ ต้องตรวจสอบอุปกรณ์กันไฟย้อนกลับในงานเชื่อม และต้องจัดเตรียมถังดับเพลิงพร้อมกับตรวจสอบสภาพพร้อมใช้ 3 จุดหลัก (ตัวถังสมบูรณ์ เข็มเกจวัดอยู่ในแถบสีเขียว และคว่ำก้างเพื่อไม่ให้ผงเคมีแห้งแข็งตัว) และต้องจัดให้มีผู้เฝ้าระวังไฟ (Fire Watchman) คอยควบคุมประกายไฟไม่ให้กระเด็นโดนวัสดุติดไฟง่ายในบริเวณใกล้เคียง

3.5) ความปลอดภัยทางไฟฟ้าและการตัดแยกพลังงาน (LOTO) ห้ามพนักงานซ่อมบำรุงหรือทำงานใกล้ระบบไฟฟ้าที่ยังมีกระแสไฟฟ้าไหลเวียนอยู่ นายจ้างต้องวางมาตรการสับสวิตซ์ตัดกระแสไฟฟ้า ต่อสายลงดิน และใช้ระบบ Lockout/Tagout (LOTO) ล็อกแม่กุญแจ และแขวนป้ายเตือนห้ามเปิดกระแสไฟฟ้าก่อนตรวจสอบอย่างสมบูรณ์ สายไฟชั่วคราวในไซต์ต้องหุ้มฉนวนสองชั้น และใช้ปลั๊กพ่วงชนิดที่มีขาราวด์เสมอ

ภาพที่ 4 ระบบ Lockout/Tagout (LOTO) จากสื่อวิดีโอ
โครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.6) การจัดเก็บสารเคมีและก๊าซอัดแรงดัน กังแก๊สอัดแรงดัน (เช่น ออกซิเจนและ LPG) ต้องจัดเก็บในแนวตั้งอย่างมั่นคง มีโซ่หรืออุปกรณ์รัดแน่นหนาป้องกันการล้มกระแทก และต้องแยกเก็บให้ห่างจากน้ำมันและสารหล่อลื่นที่เสี่ยงต่อการเกิดปฏิกิริยาสันดาปและระเบิดรุนแรง

ภาพที่ 5 การจัดเก็บสารเคมีอย่างปลอดภัย จากสื่อวิดีโอโครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.7) งานยกด้วยปั้นจั่น (Lifting Safety) ต้องจัดทำแผนการยก (Lifting Plan) โดยวิศวกร บันจั่นและอุปกรณ์ช่วยยกต้องได้รับการทดสอบสภาพและมีใบรับรองความปลอดภัย ปจ.2 ที่ยังไม่หมดอายุ พนักงานขับปั้นจั่นและผู้ให้สัญญาณมือต้องผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการตามกฎหมาย ในขณะที่ยกต้องกางขาตัวยัน (Outriggers) ออกให้สุดทั้ง 4 ด้าน และตั้งบนแผ่นเหล็กเพื่อกระจายแรงกดลงสู่พื้นดินอย่างมั่นคง

ภาพที่ 6 งานยกวัสดุด้วยเครื่องจักร จากสื่อวิดีโอโครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.8) งานขุดเจาะ (Excavation) การขุดเจาะรู หลุมบ่อ หรือคูดินลึกที่มีความลึกตั้งแต่ 2 เมตรขึ้นไป กฎหมายระบุให้ต้องมีการคำนวณ ออกแบบระบบค้ำยันหรือผนังกันดินพังทลายโดยวิศวกรก่อนเริ่มดำเนินการ นายจ้างต้องสำรวจแผนผังและระบบสาธารณูปโภคใต้ดิน (As-built Drawing) เพื่อป้องกันการขุดโดนท่อน้ำมัน ท่อแก๊ส หรือสายไฟฟ้าแรงสูง นอกจากนี้ ห้ามส่งคนงานลงไปหลุมบ่อที่มีขนาดความกว้างที่น้อยกว่า 75 เซนติเมตร และหากมีความลึกตั้งแต่ 2 เมตรขึ้นไป ต้องจัดให้มีผู้ควบคุมงานคอยเฝ้าระวังและช่วยเหลืออยู่บริเวณปากบ่อตลอดเวลา

ภาพที่ 7 ตัวอย่างแผนงานขุดเจาะก่อนเริ่มปฏิบัติงาน จากสื่อวิดีโอโครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย ส.อ.ป.

3.9) การทำงานในที่อับอากาศ (Confined Space) ต้องประเมินและขอใบอนุญาตเข้าทำงานอับอากาศอย่างเป็นระบบ ต้องติดตั้งเครื่องตรวจวัดปริมาณออกซิเจนและก๊าซพิษ (เช่น ก๊าซไข่เน่าและคาร์บอนมอนอกไซด์) ติดตัวคนงาน และตรวจบันทึกค่าอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ 15 นาที ผู้ปฏิบัติงานต้องผ่านการตรวจสุขภาพโดยแพทย์อาชีวเวชศาสตร์และฝึกอบรมความปลอดภัยในที่อับอากาศ ห้ามพนักงานช่วยเหลือลงไปกู้ภัยในที่อับอากาศโดยปราศจากอุปกรณ์ป้องกันระบบทางเดินหายใจและเข็มขัดนิรภัยช่วยชีวิตเด็ดขาด

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงแรงงาน. (2564). กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 15 ก.
2. กระทรวงแรงงาน. (2564). กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในสถานที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูงและที่ลาดชัน จากวัสดุกระเด็น ตกหล่น และพังทลาย และจากการตกลงไปในภาชนะเก็บหรือรองรับวัสดุ พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 15 ก.
3. สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน). (2562). แนวปฏิบัติการชี้แจงอันตรายด้วยวิธี Job Safety Analysis (JSA) (พิมพ์ครั้งที่ 1). สวัสดิการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
4. สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ในพระราชูปถัมภ์ฯ (ส.อ.ป.). (2564). อันตรายร้ายแรงและสถิติการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุในงานก่อสร้าง. T-OSH คลังบทความด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.
5. สมาคมส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน (ประเทศไทย) ในพระราชูปถัมภ์ฯ (ส.อ.ป.). (2564). สื่อนตรายร้ายแรงในงานก่อสร้าง (OSHA's Fatal Four on Construction Sites).
6. Occupational Safety and Health Administration (OSHA). (2020). Construction Industry Safety Standards (29 CFR 1926). U.S. Department of Labor.
7. Savin-Baden, M., & Major, C. H. (2023). Qualitative research: The essential guide to theory and practice (2nd ed.). Routledge.
8. สื่อวิดีโอโครงการก่อสร้าง ที่จัดทำโดย สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน

สมาคมอาชีวอนามัยและ
ความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.)

SAFETY WE CARE

สื่อเรียนรู้ 10 EP

“เรียนรู้ สนุก เข้าใจง่าย นำไปใช้ได้จริง”

พบกับ 10 EP ที่จะช่วยให้คุณเก่งเรื่องความปลอดภัยมากขึ้น

เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา
เพียงสแกน QR Code หรือเข้าไปที่

Safety We Care สื่อเรียนรู้

เรียนรู้วันนี้
เพื่อความปลอดภัยที่ยั่งยืน
ของเรา...ทุกคน

03 SAFETY LAW

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย: โอกาส ความท้าทาย และอนาคตของวิชาชีพไทย เหตุใดเรื่องนี้จึงสำคัญในปี 2569?

เขียนโดย คุณจรี ทองผิว

รองกรรมการผู้จัดการ (Vice President) – Group Safety Excellence

สำนักกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เครือเจริญโภคภัณฑ์

ปี 2569 ถือเป็นอีกหนึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญของวงการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศไทย จากการที่ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยเริ่มมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการพัฒนากฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา สังคมเริ่มตั้งคำถามมากขึ้นว่า การปฏิบัติตามกฎหมายเพียงอย่างเดียวเพียงพอหรือไม่ต่อการป้องกันการบาดเจ็บร้ายแรง และการเสียชีวิตจากการทำงาน ขณะเดียวกัน บทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพด้านความปลอดภัยทั่วโลกกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากผู้ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย (Compliance Officer) ไปสู่ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Professional) และที่ปรึกษาเชิงกลยุทธ์ขององค์กร การเกิดขึ้นของระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจึงไม่ได้เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมาย แต่เป็นสัญญาณสำคัญของการยกระดับวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศไทยสู่มาตรฐานที่สูงขึ้น

ภาพที่ 1 ภาพประกอบจาก AI

จุดเปลี่ยนสำคัญของวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยไทย

ตลอดระยะเวลากว่า 40 ปีที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (จป.) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัยของประเทศ ทั้งในภาคอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การขนส่ง พลังงาน การเกษตร และภาคบริการ อย่างไรก็ตาม ความเสี่ยงจากการทำงานในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระบบอัตโนมัติ หุ่นยนต์ ปัญญาประดิษฐ์ พลังงานทางเลือก การบริหารผู้รับเหมา หรือความเสี่ยงจากห่วงโซ่อุปทานระดับโลก ผู้ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยจึงต้องมีความรู้มากกว่าการตรวจพื้นที่หรือจัดทำเอกสารตามกฎหมาย แต่ต้องสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินผลกระทบ ให้คำปรึกษาเชิงวิชาการ และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้ ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมีพื้นฐานจากกฎหมายสำคัญ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551
2. พระราชกฤษฎีกากำหนดสาขาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565
3. ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พ.ศ. 2566
4. ประกาศสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาต รวมถึงการต่ออายุใบอนุญาต

ในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบวิชาชีพยังจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยในการทำงานที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 และกฎหมายลำดับรองต่าง ๆ ดังนั้น ระบบใบอนุญาตวิชาชีพจึงไม่ได้เข้ามาแทนที่ระบบ จป. ตามกฎหมายแรงงาน แต่เป็นกลไกเพิ่มเติมในการรับรองมาตรฐานวิชาชีพและความเชี่ยวชาญของผู้ประกอบวิชาชีพ

ประเทศไทยจะได้อะไรจากระบบใบอนุญาตวิชาชีพ

การกำหนดให้วิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาต มีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

ประโยชน์ประการแรก คือ การสร้างมาตรฐานวิชาชีพที่ชัดเจน ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีคุณสมบัติความรู้ และจรรยาบรรณตามเกณฑ์ที่กำหนด

ประการที่สอง คือ การสร้างความเชื่อมั่นให้กับนายจ้าง ลูกจ้าง และสังคม ว่าผู้ที่ดำเนินการหรือรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม

ประการที่สาม คือ การส่งเสริมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (Continuing Professional Development: CPD) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการรักษามาตรฐานวิชาชีพในระยะยาว

ใครบ้างที่มีหน้าที่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ?

เนื่องจากวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ได้ถูกกำหนดให้เป็น “วิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม” ตามกฎหมาย ดังนั้น การเข้าสู่ระบบใบอนุญาตจึงไม่ได้เป็นเพียงทางเลือกตามความสมัครใจสำหรับทุกคน แต่เป็น “ภาคบังคับตามกฎหมาย” สำหรับผู้ที่ต้องปฏิบัติงานในลักษณะงานควบคุม ตามที่สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประกาศกำหนด โดยกลุ่มบุคลากรที่ต้องพิจารณาและเตรียมความพร้อม มีดังนี้:

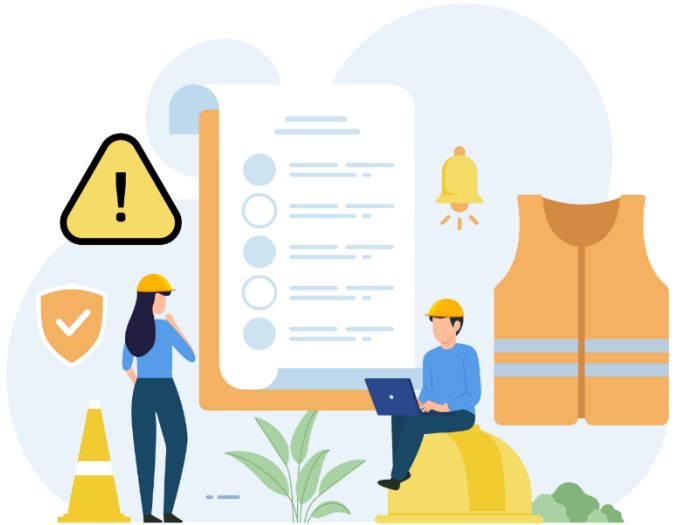
1. เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ (จป.วิชาชีพ) กลุ่มที่มีบทบาทโดยตรงในการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์อุบัติเหตุ และให้คำแนะนำด้านความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ ซึ่งหากลักษณะงานที่เข้าข่ายงานควบคุม (เช่น การตรวจรับรอง การลงนามในรายงานทางวิชาการที่กฎหมายกำหนด) จะต้องมียุติบัตรประกอบวิชาชีพควบคุมไปด้วย
2. ที่ปรึกษาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ผู้ให้บริการที่ปรึกษาอิสระ หรือบริษัทที่ปรึกษาที่มีบทบาทในการให้คำแนะนำเชิงวิชาชีพ การวินิจฉัย หรือการตรวจวัดประเมินผล ซึ่งเป็นลักษณะงานที่ส่งผลกระทบต่อสาธารณะและความปลอดภัยในวงกว้าง
3. ผู้ตรวจประเมินและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินความเสี่ยงระดับสูง สุขศาสตร์อุตสาหกรรม (Industrial Hygiene) การสอบสวนอุบัติเหตุร้ายแรง หรือผู้ตรวจประเมินระบบการจัดการความปลอดภัย ซึ่งงานวิเคราะห์และรับรองเหล่านี้ถือเป็นแกนหลักของงานควบคุมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
4. ผู้ประกอบวิชาชีพอื่นที่ปฏิบัติงานควบคุม บุคคลอื่นที่ปฏิบัติงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในลักษณะงานควบคุม ตามที่พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ หรือประกาศของสภาวิชาชีพกำหนด

ข้อควรระวัง: การประกอบวิชาชีพควบคุมในลักษณะงานที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ อาจมีโทษตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551

โอกาสสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในอนาคต

ระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอาชีวอนามัยและความปลอดภัยอาจเป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับมาตรฐานและภาพลักษณ์ของวิชาชีพ ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพ และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพที่ชัดเจน เพิ่มโอกาสในการทำงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาบทบาทจากผู้ปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยสู่การเป็น Safety Professional อย่างเต็มรูปแบบ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอาจกลายเป็นหนึ่งในคุณสมบัติสำคัญที่องค์กรใช้ประกอบการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้บริการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

มุมมองสากล: ประเทศไทยอยู่ตรงไหนของโลก

หลายประเทศมีองค์กรวิชาชีพด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ซึ่งทำหน้าที่รับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและทักษะอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกำหนดมาตรฐานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่น

- Board of Certified Safety Professionals (BCSP) - สหรัฐอเมริกา (United States of America)
- Institution of Occupational Safety and Health (IOSH) - สหราชอาณาจักร (United Kingdom)
- Australian Institute of Health and Safety (AIHS) - ออสเตรเลีย (Australia)

องค์กรเหล่านี้มุ่งเน้นการรับรองความสามารถทางวิชาชีพ การพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง และการกำกับดูแลจรรยาบรรณวิชาชีพ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ทิศทางเดียวกัน และมีโอกาสพัฒนาระบบที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในอนาคต

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบ : จป.วิชาชีพ กับ ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ประเด็น	จป.วิชาชีพ	ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
กฎหมายหลัก	พ.ร.บ. ความปลอดภัยฯ พ.ศ. 2554	พ.ร.บ. ส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551
หน่วยงานกำกับ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
วัตถุประสงค์	กำหนดบุคลากรด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ	รับรองมาตรฐานวิชาชีพ
การควบคุมจรรยาบรรณ	ตามกฎหมายและองค์กร	มีระบบกำกับดูแลวิชาชีพ
การพัฒนาคือความรู้ต่อเนื่อง	ไม่ได้กำหนดเป็นระบบกลาง	มีระบบการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuing Professional Development, CPD)
การยอมรับ	ระดับสถานประกอบการ	ระดับวิชาชีพและสาธารณะ

คำถามที่พบบ่อยเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

จป. วิชาชีพทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือไม่ และหากไม่มีจะมีความผิดหรือไม่?

คำตอบ: ไม่จำเป็นทุกคน ปัจจุบัน จป.วิชาชีพยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานได้ตามปกติ อย่างไรก็ตาม หากปฏิบัติงานที่เข้าข่าย การประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุม สาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในสถานประกอบการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ จะต้องได้รับ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ก่อนจึงจะปฏิบัติงานดังกล่าวได้

- สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป และมีเงินลงทุนตั้งแต่ 100 ล้านบาทขึ้นไป หรือ
- สถานประกอบการที่มีความเสี่ยงสูง และมีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป

ผู้ที่ประกอบวิชาชีพควบคุมโดยไม่มีใบอนุญาต อาจมีความผิดตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551 มาตรา 64 มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากมีใบอนุญาตแล้ว จะใช้แทนการเป็น จป. วิชาชีพได้หรือไม่?

คำตอบ: ไม่ได้ เนื่องจากทั้งสองระบบมีฐานกฎหมายและวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

ใบอนุญาตให้ประโยชน์อะไรแก่ผู้ประกอบวิชาชีพ?

คำตอบ: ช่วยยืนยันความรู้ ความสามารถ และความน่าเชื่อถือทางวิชาชีพ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง

แนวโน้มในอนาคตจะเป็นอย่างไร?

คำตอบ: มีแนวโน้มที่การรับรองวิชาชีพจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการยกระดับมาตรฐานด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัยของประเทศ

บทสรุป

ในอดีต เราอาจวัดความสำเร็จของงานอาชีพอนามัยและความปลอดภัยจากจำนวนอุบัติเหตุที่ลดลง แต่ในอนาคต ความสำเร็จของวิชาชีพอาจถูกวัดจากความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับองค์กร สังคม และประเทศ ผ่านการบริหารจัดการความเสี่ยง การปกป้องชีวิต และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานอย่างยั่งยืน

การมีระบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจึงไม่ใช่เพียงการเพิ่มข้อกำหนดหรือภาระหน้าที่ แต่เป็นก้าวสำคัญในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ และสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมว่าผู้ประกอบวิชาชีพด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของประเทศไทยมีความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบในระดับที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

คำถามสำคัญในวันนี้อาจไม่ใช่ว่า “กฎหมายบังคับให้เราต้องมีใบอนุญาตหรือไม่” แต่คือ “ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพที่รับผิดชอบต่อชีวิตและสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน เราพร้อมหรือยังที่จะยกระดับตนเองสู่มาตรฐานวิชาชีพที่สังคมคาดหวัง”

ท้ายที่สุดแล้ว ความสำเร็จของระบบใบอนุญาตจะไม่ได้วัดจากจำนวนผู้ได้รับใบอนุญาตเพียงอย่างเดียว แต่จะวัดจากความสามารถของวิชาชีพในการสร้างคุณค่า ลดความสูญเสีย และปกป้องชีวิตของผู้ปฏิบัติงานในทุกภาคส่วนของประเทศได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติส่งเสริมวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. 2551
2. ข้อบังคับสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคุม สาขาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย พ.ศ. 2566
3. สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Council of Science and Technology Professionals: CSTP), <https://www.cstp.or.th>

04 ACADEMIC TO BEST PRACTICE & INNOVATION

Smart Ergonomic Risk Matrix (SEM)

Nichaphat Thanboon¹, Suchada Dononbao¹, Worawan Poochada², Sunisa Chaiklieng²

¹Student of Environmental & Occupational Health and Safety Faculty of Public Health,
Khon Kaen University, Mueang, Khon Kaen 40002, Thailand

²Department of Occupational Safety and Environmental Health, Faculty of Public Health,
Khon Kaen University, Mueang, Khon Kaen 40002, Thailand

*Corresponding Author: Sunisa Chaiklieng, csunis@kku.ac.th

Background:

The prevalence of Musculoskeletal Disorders (MSDs) among office workers has been steadily increasing (Neck, Back, Shoulders) Caused by prolonged awkward working postures. but Traditional assessments suffer from delayed feedback and high observer subjectivity (human error/bias). To address gaps, this study aims to:

1. To develop an AI-powered system for real-time ergonomic risk surveillance.
2. To promote behavioral modification via automated, risk-specific notifications.

Method: Intervention: Real-time Smart Alerts every 30 minutes to prompt 2-3 minute micro-breaks. Validation: Compared AI-generated results against Expert Evaluations

Results: Exceptional Accuracy: Statistical analysis revealed a perfect correlation between AI-based risk assessments and expert evaluations (Spearman's Rho = 1.00, $p < 0.001$).

Health Risk Matrix Integration: Data seamlessly processed through the Health Risk Matrix Program (Chaiklieng 2019, 2023).

Actionable Insights: System delivers precise, personalized health risk reports, enabling immediate postural correction.

Real-time Feedback: Employees can instantly perceive their risk levels, bridging the gap of delayed feedback.

Conclusion: Effective Surveillance: A powerful tool for preventing occupational diseases by bridging the gap between digital work and physical health.

Scientific Contribution: Established a high-precision digital framework for proactive ergonomic monitoring and personalized injury prevention.

Next Step:

- ☐ Transitioning into a Mobile Application for universal accessibility.
- ☐ Implementing Smart Notifications: Delivering tailored corrective guidance that changes based on real-time risk severity.

Medichem

Smart Ergonomic Risk Matrix (SEM)

Nichaphat Thanboon^{1*}, Suchada Dononbo^{1*}, Worawan Poochada^{2*}, Sunisa Chaiklieng^{2*}

^{1*} Student of Environmental & Occupational Health and Safety Faculty of Public Health, Khon Kaen University, Mueang, Khon Kaen 40002, Thailand
^{2*} Department of Occupational Safety and Environmental Health, Faculty of Public Health, Khon Kaen University, Mueang, Khon Kaen 40002, Thailand

*Corresponding author: Sunisa Chaiklieng, csunis@kku.ac.th

1. Background

The prevalence of Musculoskeletal Disorders (MSDs) among office workers has been steadily increasing (Neck, Back, Shoulders) Caused by prolonged **awkward working postures**, but Traditional assessments suffer from delayed feedback and high observer subjectivity (human error/bias).

To address gaps, this study aims to:

1. To **develop** an AI-powered system for real-time ergonomic risk surveillance.
2. To **promote** behavioral modification via automated, risk-specific notifications.

2. Method

Health Risk Matrix	Posture assessment				
	Level	1	2	3	4
Risky	4	4	5	6	7
	3	3	4	5	6
	2	2	3	4	5
	1	1	2	3	4
	0	0	0	0	0

Chaiklieng, S., & Jiraprasertwong, J. (2021). Health risk assessment in relation of musculoskeletal disorders among office workers. *Preventive Medicine*, 141, 106517.

Intervention: Real-time Smart Alerts every 30 minutes to prompt 2-3 minute micro-breaks.
Validation: Compared AI-generated results against **Expert Evaluations**

3. Results

Exceptional Accuracy: Statistical analysis revealed a perfect correlation between AI-based risk assessments and expert evaluations (Spearman's Rho = 1.00, $p < 0.001$).

Health Risk Matrix Integration: Data seamlessly processed through the Health Risk Matrix Program (Chaiklieng 2019, 2023).

Actionable Insights: System delivers precise, **personalized health risk reports**, enabling immediate postural correction.

Real-time Feedback: Employees can instantly perceive their risk levels, bridging the gap of delayed feedback.

4. Conclusion

Effective Surveillance: A powerful tool for preventing occupational diseases by bridging the gap between digital work and physical health.

Scientific Contribution: Established a **high-precision digital framework** for proactive ergonomic monitoring and personalized injury prevention.

Next Step:

- Transitioning into a **Mobile Application** for universal accessibility.
- Implementing **Smart Notifications:** Delivering tailored corrective guidance that changes based on real-time risk severity.

05

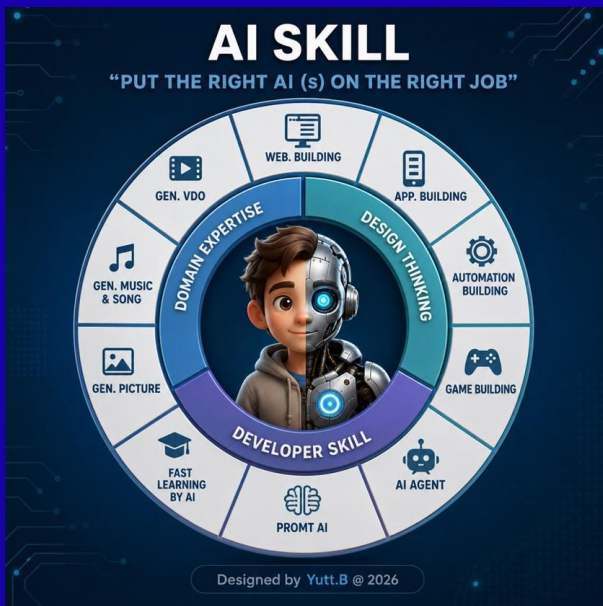

SAFETY AND TECHNOLOGY

ความปลอดภัยและเทคโนโลยี

Put the right AI(s) on the right job คือ ทักษะการเลือก AI ให้เหมาะกับงานสำหรับงานอาชีพอนามัยและความปลอดภัย

เขียนโดย คุณยุทธภูมิศักดิ์ บุญธิมา
ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพอนามัยและความปลอดภัย ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี
มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจและทักษะด้านเทคโนโลยี

ภาพที่ 1 ภาพประกอบจาก AI

ท่านคงเคยได้ยินประโยชนว่า “Put the right man on the right job คือ การมอบหมายให้เหมาะกับงานที่รับผิดชอบ ถ้าต้องการที่จะประสบความสำเร็จ” แต่ในยุค AI นั้น จะต้องมียก 1 ประโยชนที่น่าสนใจ ผมจำไม่ได้ว่าใครเป็นผู้พูดประโยคนี้ แต่จากประสบการณ์ผมเห็นด้วยมาก ชอบมาก และผมใช้ประโยคนี้เป็นหลักคิดในการใช้ AI คือ “Put the right AI(s) on the right job คือ ทักษะการเลือกใช้ AI(s) ให้เหมาะกับงาน”

การฝึกใช้ Program computer ในอดีต ที่เน้นการฝึกใช้ Application เช่น การใช้ MS word/MS excel/MS power point, การฝึกใช้โปรแกรม photoshop ฯลฯ แต่ในปัจจุบัน การฝึกทักษะ AI จะมีความแตกต่าง โดยการฝึกทักษะ AI ที่ถูกต้องจะต้องเริ่มจากคำถามว่า “เราจะทำอะไร และเลือกใช้โปรแกรม AI อะไรที่เหมาะสมกับสิ่งที่ทำ แล้วฝึกใช้โปรแกรมนั้น โดยทั่วไปในการทำผลงานในแต่ละชิ้น มักจะใช้ AI มากกว่า 1 Application”

ภาพที่ 2 ภาพประกอบจาก AI

AI เริ่มมีบทบาทมากขึ้น ตั้งแต่การเปิดตัว Chat GPT (AI chatbot) ในปลายปี 2022 แต่ปัจจุบันในปี 2026 นั้น สิ่งที่คุณคนจะมีทักษะ AI แล้ว จำนวน 10 เรื่อง ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการ prompt สั่ง AI
2. ทักษะการเรียนรู้เร็ว ด้วย AI
3. ทักษะการสร้างภาพด้วย AI
4. ทักษะการแต่งเพลงและดนตรีด้วย AI
5. ทักษะการสร้าง VDO ด้วย AI
6. ทักษะการสร้าง Website ด้วย AI
7. ทักษะการสร้าง Application ด้วย AI
8. ทักษะการสร้าง Automation ด้วย AI
9. ทักษะการสร้าง Game ด้วย AI
10. ทักษะการสร้าง AI Agent

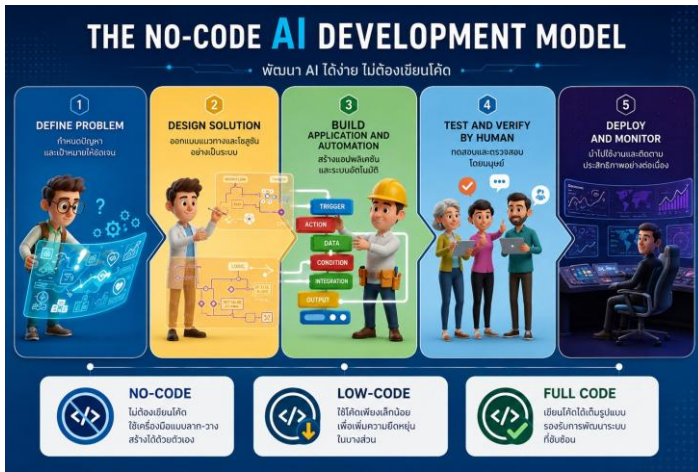
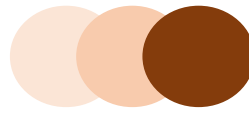
การใช้ AI ในงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยนั้น จะต้องเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน โดยทั่วไปแล้วเป้าหมายในงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มี 3 ข้อ คือ การปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัย, การป้องกันและลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุ และการเติบโตอย่างยั่งยืน มีวิธีการให้บรรลุตามเป้าหมาย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การคาดการณ์ (Anticipation)
2. การตระหนัก (Recognition)
3. การประเมิน (Evaluation)
4. การควบคุม (control)

โดยการที่จะสามารถทำ 4 ขั้นตอนได้ จะต้องมีความ "ชุดความคิด (Mindset), ชุดทักษะ (Skillset) และ ชุดเครื่องมือ (Toolset) ที่ถูกต้องและเพียงพอ

ภาพที่ 3 ภาพประกอบจาก AI

ภาพที่ 4 ภาพประกอบจาก AI

DIGITAL

01		Paper-based (แบบดั้งเดิม) ใช้กระดาษเขียนมือ การอนุมัติล่าช้า ข้อมูลสูญหายง่าย ตรวจสอบย้อนหลังยาก	Manual
02		Digital Form (ไฟล์ดิจิทัล) ใช้ไฟล์ Excel/PDF พิมพ์แทนเขียน ส่งทางอีเมล แต่ข้อมูลยังไม่เชื่อมโยงกัน	Digitization
03		Integrated System (ระบบบูรณาการ) ระบบ E-Permit บน Web/App อนุมัติออนไลน์ ข้อมูล Real-time เชื่อมโยงแผนก	Digitalization
04		Smart Safety (ความปลอดภัยอัจฉริยะ) ใช้ AI วิเคราะห์ความเสี่ยง, IoT Sensor ตรวจจับก๊าซอัตโนมัติ, Predictive Analytics	Transformation

ภาพที่ 5 ภาพประกอบจาก AI

การนำ AI มาประสงต์ใช้ในงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จะต้องเริ่มจากการระบุปัญหาและระบุโอกาส ในการนำ AI มาใช้ประโยชน์ โดยมีหลักคิด คือ เมื่อใช้งาน AI จะต้องทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น (ไม่ใช่มี AI แล้วชีวิตการทำงานยังเหมือนเดิม และประสิทธิภาพการทำงานก็ไม่ได้แตกต่าง) ดังนั้น จะต้องเริ่มจากชี้บ่งปัญหาหรือโอกาสแล้วกำหนดมาตรการ เมื่อได้มาตรการแล้ว ให้พิจารณาว่าสามารถใช้ AI technology ช่วยได้ไหม แล้วจากนั้นทำการทดสอบระบบ แล้วนำไปใช้งาน พร้อมทั้งติดตามเพื่อการปรับปรุงระบบให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ในยุคปัจจุบันนั้น AI ทำงานให้เราได้หลายอย่าง ทำให้เราสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้งานเรามีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้งานเรามีประสิทธิผลมากขึ้น นำไปสู่การมีผลิตภาพ (Productivity) ที่สูงขึ้น จะบอกว่าแทบจะทุกอย่างที่ AI สามารถทำได้เหมือนกับมนุษย์ โดยเฉพาะงานที่ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ แต่มีอยู่ 1 สิ่งที่ AI ทำแทนเราไม่ได้ นั่นคือ “ความรับผิดชอบ” ดังนั้น ทุกๆ ผลงาน ที่ทำขึ้นจาก AI จะต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียด เราต้องรับผิดชอบต่อผลงาน และไม่ส่งผลงานที่เราไม่สามารถตรวจสอบ งานที่ผลิตจาก AI แล้วเราไม่สามารถบอกได้ว่าสิ่งนั้น ถูกหรือผิด

Professor Dr. Sunisa Chaiklieng

GLOBAL LEADER IN OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY

RESEARCHER

| EDUCATOR

| KEYNOTE SPEAKER

| INTERNATIONAL ADVISOR

- ศาสตราจารย์ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาอาชีวอนามัย การยศาสตร์ และการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการทำงาน
- มากด้วยประสบการณ์ในการสอน การวิจัย และการบริการมากกว่า 25 ปี
- มุ่งพัฒนาองค์ความรู้เพื่อยกระดับสุขภาพ ความปลอดภัย และคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ

ตำแหน่งปัจจุบัน

- หัวหน้าสาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ประธานกรรมการบริหาร หลักสูตร วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา อาชีวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วิเทศสัมพันธ์สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.)

25+

ปีแห่งประสบการณ์
ด้านวิชาการ การวิจัย
และการพัฒนาวิชาชีพ

INTERNATIONAL LEADERSHIP & ROLES

2025 - ปัจจุบัน

เลขานุการคณะกรรมการวิชาการนานาชาติด้านความปลอดภัยของระบบกล้ามเนื้อและกระดูกจากการทำงาน (ICOH-SCMSD)

2018 - ปัจจุบัน

กรรมการบริหาร (Board committee) MEDICHEM - Occupational Health of Chemicals in Industry

2012 - ปัจจุบัน

กรรมการวิชาการ ICOH ด้าน Occupational Toxicology (SCOT)

2012 - ปัจจุบัน

กรรมการวิชาการ ICOH ด้าน Musculoskeletal Disorders (SCMSD)

2024/05 - 2025/03

ผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาและคณะทำงาน IARC-WHO Monographs Volume 138: Automotive Gasoline (Group 1 Carcinogen)

2024/03

กรรมการคัดเลือกทุน ILO Master Fellowship ภายใต้ ICOH 2024

2023/06 - ปัจจุบัน

วิเทศสัมพันธ์ สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.)

INTERNATIONAL AWARDS & HONORS

Outstanding Speaker Award
2025
Abu Dhabi, UAE

MEDICHEM Award
2023
Dresden, Germany

IUTOX Senior Fellowship
2022
Maastricht, Netherlands

ILO Fellowship Award
(ICOH)
2022

Global Senior Scholar
Exchange Award (SOT)
2015, USA

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สุนิสา ชายเกลี้ยง ที่เคารพรักและนับถืออย่างยิ่ง เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับ นักวิชาการ นักศึกษา นักสุขศาสตร์อุตสาหกรรม และผู้ปฏิบัติงานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย (Occupational Health and Safety: OHS) โดยเฉพาะศาสตร์ทางด้าน Industrial Hygiene and Occupational Safety ซึ่งท่านเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีประสบการณ์ มีความสำเร็จในวิชาชีพในระดับสูง จึงได้รออนุญาตสัมภาษณ์แนวความคิดเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยง งานวิจัยสู่การปฏิบัติจริง และเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับพวกเราพี่น้องชาวอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสืบไป ซึ่งข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนิภา บริบูรณ์สุขศรี ได้รออนุญาต สัมภาษณ์ 5 ข้อคำถามดังนี้ค่ะ

คำถามข้อที่ 1. อะไรคือแรงบันดาลใจที่ทำให้ท่านเลือกเดินบนเส้นทางด้าน Industrial Hygiene and Occupational Safety จนประสบความสำเร็จในระดับศาสตราจารย์ และอะไรคือสิ่งที่ทำให้ท่านยังคงมุ่งมั่นทำงานด้านนี้จนถึงปัจจุบัน

คำตอบ: สำคัญที่สุดคงมาจากการพื้นฐานการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่เอื้อต่อการต่อยอดในลำดับสูงขึ้นจึงเป็นจุดเริ่มต้นของถนนสายนี้ และได้ถูกปูขึ้นเพิ่มเติมแต่งมาตามลำดับโดย การศึกษาต่อที่สูงขึ้น ทั้งทางพิษวิทยา อาชีวสุขศาสตร์และความปลอดภัย ชีวเวชศาสตร์และการแพทย์ และนิติศาสตร์ เราจะมีมุมมอง เชื่อมโยง และการทำงานในศาสตร์เหล่านี้ได้ลึกและกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ต่อมาอาชีพที่ชะตาลิขิตมาให้เข้าสู่การเป็น นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย ทำให้ตำแหน่งศาสตราจารย์คือตำแหน่งสูงสุดที่เราเคยเห็นหรือเรียนรู้มาตั้งแต่เรายัง เป็นนักศึกษา เหตุผลร่วมกันนี้ชี้ชี้นำให้เดินมาตามเส้นทางของศาสตราจารย์ทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ในวันนี้ค่ะ

EDUCATION:

B.Sc. Occupational Health and Safety

Mahidol University, Thailand

M.Sc. Toxicology

Mahidol University, Thailand

LL.B. Law

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

Master in Occupational Safety and Health

International labor Organization (ILO) and University of Turin, Italy

Die Medizinische Fakultät
verleiht unter der Präsenzschol des
Universitätsklinikums für Gesundheitswissenschaften
an der Universität Ulm
und unter dem Dokortitel des
Universitätsklinikums für Kinder- und Jugendmedizin
Dr. med. Klaus-Michael Dörner
Doktor der Humanbiologie
Dr. biol. hum.

Dr. biol.hum. (Biomedical Science)

Ulm University, Germany

RESEARCH AREA:

OCCUPATIONAL SAFETY
& HUMAN HEALTH
RISK ASSESSMENT

ERGONOMICS &
OCCUPATIONAL
DISEASES
SURVEILLANCE

CHEMICAL
EMERGENCY
RESPONSE

MEDICAL
SURVEILLANCE

คำถามข้อที่ 2. ในมุมมองของท่าน งานวิจัยด้านอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสุขศาสตร์อุตสาหกรรมที่ "มีคุณค่า" ควรจะมีลักษณะอย่างไร และนักวิจัยจะทำอย่างไรให้งานวิจัยสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในสถานประกอบการได้จริง

คำตอบ: คุณค่าจากงานวิจัย ได้ทั้งแง่จากเผยแพร่สิ่งค้นพบใหม่นั้นให้นักวิจัย นักวิชาการหรือนักศึกษา คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ เติบโตได้จากสิ่งที่เราค้นพบ เพื่อให้เขาเรียน เข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น หรือนำไปศึกษาต่อยอดได้ลึกยิ่งขึ้นเพื่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนขึ้นตามสถานการณ์ และในแต่ละมิติ หรือได้ทั้งในการนำไปสู่แนวปฏิบัติ เพื่อการแก้ปัญหานำงานทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งส่วนนี้ต้องอาศัยความร่วมมือกับสถานประกอบการ กับชุมชนหรือองค์กรที่ต้องการนำไปใช้ประโยชน์ เพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้คุณค่า จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ได้ยิ่งขึ้น การแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มากขึ้น ๆ และปรับมุมมองให้เห็นว่าทุกคน ทุกภาคส่วนสามารถช่วยกันพัฒนาไม่มีวันสิ้นสุด

https://youtu.be/aEB_WzQemWE?si=kfrNOFH_87u69T65

GLOBAL IMPACT

300+

ผลงานวิจัย
ตีพิมพ์มากกว่า
300 เรื่อง

100+

วิทยากรรับเชิญและ
Keynote Speaker
มากกว่า 100 เวที ทั้ง
ในและต่างประเทศ

25+

ประสบการณ์สอน
ระดับอุดมศึกษา
มากกว่า 25 ปี

60+

ผลิตมหาบัณฑิต
และดุษฎีบัณฑิต
ที่สำเร็จการศึกษา
มากกว่า 60 คน

10

หนังสือ/ตำรา
วิชาการ

5

ลิขสิทธิ์โปรแกรมด้าน
การเฝ้าระวังสุขภาพและ
การประเมินความเสี่ยง
5 โปรแกรม

1

อนุสนธิ์บัตรด้าน
อุปกรณ์ทาง
วิทยาศาสตร์
1 ผลงาน

“ถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านตำรา งานวิจัย และนวัตกรรม
เพื่อพัฒนาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานอย่างยั่งยืน

สร้างองค์ความรู้

พัฒนาบัณฑิต

ขับเคลื่อนงานวิจัย
สู่ระดับนานาชาติ

ส่งเสริมสุขภาพและ
ความปลอดภัยของ
ผู้ประกอบการ

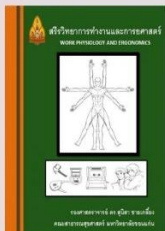
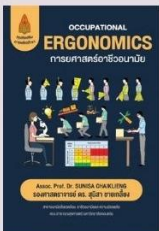
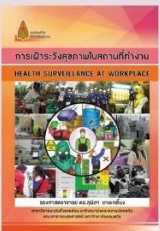
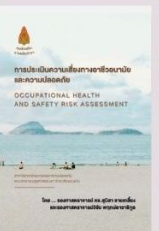

คำถามข้อที่ 3. จากประสบการณ์ของท่าน การทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการให้ประสบความสำเร็จ มีปัจจัยสำคัญอะไรบ้าง และนักวิชาการควรปรับบทบาทของตนเองอย่างไรเพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างยั่งยืน

คำตอบ: การให้คุณค่าซึ่งกันและกัน จุดแข็งจากเราและพื้นที่เรียนรู้จากเขามาเสริมกัน ตัวเราเองซึ่งเป็นนักวิชาการก็ต้องไม่หยุดนิ่งในการคิดค้นสิ่งใหม่ ทุ่มเทและจริงจังกับเส้นทางหรือความเชี่ยวชาญที่เราให้เป็นคนหนึ่งที่สำคัญต่อทางอุตสาหกรรมที่รอคำแนะนำจากเราอยู่เช่นกัน ในขณะเดียวกันเราก็ได้โจทย์ที่ท้าทายความสามารถเสมอเมื่อลงพื้นที่แก้ปัญหาให้ภาคอุตสาหกรรม ให้มองว่าเป็นอีกสถานการณ์ค้นหา เรียนรู้ และถ่ายทอดของนักวิชาการ และการถ่ายทอดหลักการลงตำรา หนังสือ คู่มือปฏิบัติ และการอบรมก็เป็นสิ่งที่ทำควบคู่กับการปรับปรุงสถานการณ์การทำงาน การสร้างคุณค่าให้สังคม คนทำงานมีสุขภาวะที่ดี อย่างยั่งยืน

ผู้เขียนตำราและหนังสือวิชาการ 7 เล่ม
องค์ความรู้สำคัญสำหรับการเรียนรู้ การวิจัย และการปฏิบัติงานจริง

 1 WORK PHYSIOLOGY AND ERGONOMICS สรีรวิทยาการทำงานและกายศาสตร์และการยศาสตร์ บูรณาการสรีรวิทยาการทำงานและกายศาสตร์ เพื่อส่งเสริมสุขภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน 2557/2562	 2 OCCUPATIONAL ERGONOMICS การยศาสตร์อาชีวอนามัย หลักการยศาสตร์ประเมินความเสี่ยงทางกายศาสตร์ และการออกแบบงานเพื่อป้องกันการบาดเจ็บและโรคจากการทำงาน 2567	 3 TOXICOLOGY IN PUBLIC HEALTH พิษวิทยาสาธารณสุข อธิบายหลักการพิษวิทยาการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ และการประยุกต์ใช้ด้านสาธารณสุขและอาชีวอนามัย 2557	 4 OCCUPATIONAL AND ENVIRONMENTAL TOXICOLOGY พิษวิทยาสาธารณสุขฉบับพิษวิทยาอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงความรู้ด้านพิษวิทยากับผลกระทบต่อสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพ 2563	 5 WORKPLACE HEALTH SURVEILLANCE การเฝ้าระวังสุขภาพในสถานที่ทำงาน แนวทางการเฝ้าระวังสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน การติดตามความเสี่ยง และการใช้ข้อมูลสุขภาพเพื่อป้องกันโรคจากการทำงาน 2562	 6 INDUSTRIAL TOXICOLOGY พิษวิทยาอุตสาหกรรม องค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสัมผัสสารเคมี การประเมินอันตราย และการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ 2553	 7 OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY RISK ASSESSMENT การประเมินความเสี่ยงทางอาชีวอนามัยและความปลอดภัย แนวคิดและวิธีการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้ในการจัดการความเสี่ยงในสถานประกอบการ 2564
--	---	---	--	---	---	--

คำถามข้อที่ 4 : ปัจจุบันโลกของการทำงานเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้าน AI, Automation, Big Data, Wearable Technology และความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ท่านมองว่าผู้เชี่ยวชาญด้าน Industrial Hygiene และ Occupational Health ควรพัฒนาความรู้และทักษะด้านใดเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตอบโจทย์โลกการทำงานในอนาคต

คำตอบ: เราต้องเตือนตนเองว่าการเรียนรู้ มีอยู่ในทุก ๆ วันของนักวิชาการ เพื่อสามารถไปช่วยเหลือคนอื่นหรือสอนนักศึกษาได้ดี ต้องคิดอยู่เสมอว่าเรายังไม่ได้เก่งพอหรือยังรู้ไม่เพียงพอ ก็จะผลักดันให้เราใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา โปรดใช้ทุกโอกาสที่เข้ามา ทั้งการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ ๆ ว่าเป็นการได้รับของเราทุกวัน ยิ่งเราได้รับมาก เราก็ต้องให้ผู้อื่นมากขึ้นตามไปด้วย

คำถามข้อที่ 5 : หากท่านสามารถฝากข้อคิดหรือคำแนะนำเพียงหนึ่งเรื่องที่สำคัญที่สุดให้กับนักศึกษา นักวิจัย และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อให้ประสบความสำเร็จทั้งในสายวิชาการและสายวิชาชีพ ท่านอยากฝากอะไร

คำตอบ: ขอให้ท่านเป็นนักอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ผู้ประกอบวิชาชีพ หรือ เป็นนักวิชาการด้านนี้ด้วยหัวใจ และความเป็นคนดี มีกตัญญู สร้างสรรค์ หมั่นเพียรศึกษา จะนำพาท่านให้ประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตและการทำงาน ที่สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับสังคม และประเทศได้ต่อไป

RECOGNITION FOR EXCELLENCE IN OCCUPATIONAL HEALTH, TOXICOLOGY & ERGONOMICS

2025

Outstanding Speaker Award

ได้รับรางวัลวิทยากรยอดเยี่ยม จากการนำเสนอผลงาน
"Gasoline stations and hazardous chemicals
pollutant: The issues of chemicals exposure and risk
assessment for occupational health surveillance"

17-18 February 2025

Abu Dhabi, UAE

2023

MEDICHEM Award

รางวัลเชิดชูเกียรติด้านผลงานวิจัยดีเด่นจากการนำ
เสนอผลงาน "Assessment of exposure to BTX
among gasoline station workers by using the
occupational health risk matrix model, hazard
index and haematological alterations"

5-6 September 2023

Dresden, Germany

2022

IUTOX Senior Fellowship Award

รางวัลอาวุโสจากสหภาพพิษวิทยานานาชาติ (IUTOX)
เพื่อเชิดชูนักวิจัยที่มีผลงานโดดเด่นและมีบทบาทสำคัญ
ต่อวงการพิษวิทยาระดับโลก

18-21 September 2022

Maastricht, Netherlands

2022

ILO Master Fellowship Award (ICOH)

ทุนอาวุโสจากองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)
ผ่าน ICOH เพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพด้าน
อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

2022

Melbourne & Rome
(Global Digital Congress)

2015

Global Senior Scholar Exchange Program Award

ทุนแลกเปลี่ยนนักวิชาการอาวุโสระดับโลกจาก
Society of Toxicology (SOT), USA

2015

Michigan State University, USA

2012

SOT Endowment Fund/ IUTOX Fellowship Award

รางวัล Fellowship จาก International Union
of Toxicology (IUTOX) และ Society of Toxicology
(SOT)

2012

San Francisco, California, USA

2017

Medichem Scholar Young Investigator Award

รางวัลนักวิจัยรุ่นใหม่ดีเด่นจาก MEDICHEM (Occupational Health of Chemicals in Industry)
จากผลงานวิจัยด้านอาชีวอนามัยและพิษวิทยา

2017

Vienna, Austria

2012

Best oral presentation of Research

รางวัลนำเสนอผลงานวิจัย
แบบปากเปล่ายอดเยี่ยม

19-20 January 2012

Bangkok, Thailand

2008

Travel Award

ทุนสนับสนุนการเดินทางเข้าร่วม
ประชุมประจำปี International
Biophysics Congress (IUPAB)

2-6 February 2008

Long Beach, California, USA

2019, 2025

ศิษย์เก่าดีเด่นด้านการบริการ วิชาการ, และด้านวิชาการ

จากสมาคมศิษย์เก่าอาชีวอนามัยและความ
ปลอดภัย และจากคณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

Bangkok, Thailand

2025

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเกียรติ

ได้รับเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในคณะ
ทำงาน IARC-WHO Monographs
Volume 138; Automotive
Gasoline (Group 1 Carcinogen)

2024-2025

Lyon, France

10 +

International Awards

Global Recognition
from Leading
Organizations

Leadership in
Research, Education
and International
Collaboration

ขอขอบคุณผู้สับสนุน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนิภา บรินุรักษ์สุตศรี

07 SAFETY ONE PAGE

การจัดจ้าง รปภ. ประจำโรงงาน เกี่ยวข้องกับ

ISO 45001 อย่างไร

ผู้เขียน : คุณวีรศ จิรไชยภาส

SAFETY
HEALTH
COMPLIANCE

SECURITY

การว่าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัย (Security Guard) หรือ รปภ. เป็นการจ้างผู้รับเหมาที่มีบทบาทสำคัญต่อความปลอดภัยของสถานประกอบการ ทั้งด้านการรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉิน อย่างไรก็ตาม งานรักษาความปลอดภัยไม่ใช่งานบริการทั่วไป แต่เป็น**อาชีพควบคุมตามกฎหมาย** ภายใต้ พระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ การขึ้นทะเบียน การฝึกอบรม และการได้รับใบอนุญาตของพนักงานรักษาความปลอดภัยไว้อย่างชัดเจน

ข้อกำหนด ISO 45001:2018 ข้อ 8.1.4.2 (Contractors)

ตามข้อกำหนด ISO 45001:2018 ข้อ 8.1.4.2 (Contractors) ที่กำหนดให้ **องค์กรมีหน้าที่กำหนดและควบคุมข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับผู้รับเหมา** ดังนั้น การจัดทำขอบเขตงาน (Scope of Work) และสัญญาว่าจ้าง รปภ. ควรกำหนดข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและการปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างชัดเจน ไม่ใช่เพียงกำหนดจำนวนกำลังพลหรือคุณสมบัติของพนักงานเท่านั้น บริษัท รปภ. จะต้องขึ้นทะเบียนและได้รับ**ใบอนุญาตประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัย** และตัว รปภ. เอง ก็ต้องมี**คุณสมบัติและสุขภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม** โดยต้องกำหนดให้มีการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มงานและตรวจสุขภาพเป็นระยะ รวมถึงการประเมิน Fitness for Work โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานเป็นกะ ทำงานกลางคืน หรือขับรถสายตรวจ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างปลอดภัย

เอกสารสำคัญที่ต้องจัดเตรียม

นอกจากนี้ พ.ร.บ.ธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. 2558 กำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องมี **ใบประจำตัวพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต (แบบ รก.7)** โดยบริษัทผู้รับเหมาจะต้องจัดทำและควบคุมเอกสารสำคัญ ได้แก่ **หนังสือรับรองการผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยจากสถานฝึกอบรมที่นายทะเบียนกลางรับรอง (แบบ รก.12)** และส่งคำขอ **ทะเบียนประวัติพนักงานรักษาความปลอดภัย (แบบ รก.6)** เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงคุณสมบัติ ประวัติ การฝึกอบรม และสถานะของพนักงาน รวมถึงการตรวจประวัติอาชญากรรม ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญในการขอขึ้นทะเบียน และรับใบอนุญาตงานรักษาความปลอดภัย

ผู้จ้างสามารถกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ **ชั่วโมงการทำงานและการจ่ายค่าจ้างให้เป็นไปตามกฎหมายแรงงาน การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย การปฐมพยาบาลก่อนเริ่มงาน การรายงานอุบัติเหตุ การเตรียมพร้อมตอบโต้เหตุฉุกเฉิน และการบริหารความเสี่ยงจากความเหนื่อยล้า (Fatigue Management)** ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยและความปลอดภัยของโรงงาน

“จัดจ้าง รปภ. อย่างถูกต้อง
ปลอดภัยทุกขั้นตอน
องค์กรนั้นคงอย่างยั่งยืน”

ข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย จะช่วยให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างดำเนินการได้อย่างสอดคล้องกฎหมายและข้อกำหนดของ ISO 45001 ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถคัดเลือกผู้รับเหมาที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ลดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ลดโอกาสเกิดอุบัติเหตุ และสร้างความมั่นใจว่า

พนักงานรักษาความปลอดภัยสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย และสามารถเอาไปปรับใช้ในการกำหนดความต้องการด้านความปลอดภัยในการจัดจ้าง งานรักษาความปลอดภัย หรือใช้เป็นแนวทางในการตรวจประเมินความสอดคล้องกฎหมายในเรื่องของการจัดจ้าง รปภ. ได้อย่างชัดเจน

OCCUPATIONAL HEALTH SAFETY AT WORK ASSOCIATION (OHSWA)

OHSWA MAGAZINE 2026, Volume 5, Number 2